

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ταραχευτός <ταραχέω.

Ὁ μὴ ὑποστὰς ταραχήν, σύγχυσιν, ἥσυχος: Δὲ μ' ἀφί-
νεις πάλι ἐοὺ ἀδαράχευτο!

ἀτάραχος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. ἀνατάραχος ΜΜαλακάσ.
Ἀσφόδ. 83 ἀντάραχο Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀτάραχος.

Ὁ μὴ ταρασσόμενος, ὁ μὴ θορυβούμενος, ἥρεμος,
γαλήνιος ἐνθ' ἀν.: Ἀτάραχη ζωὴ-θάλασσα. Ἀτάραχος ὕπνος.
Ἄκουσε τὴν κατηγορίαν-τὴν καταδίκην τοῦ ἀτάραχος. Ἐγὼ τοῦ
μιλάω καὶ αὐτὸς μένει ἀτάραχος λόγ. σύνηθ. Ἦσαν ἀτάραχη
καλοκαιρινὴ βραδεῖα Πολυλ. 69. || Φρ. Ἀμαχο τζ' ἀντάραχο
(ἐπὶ φιλησύχου ἀνθρώπου) Τσακων. || Ποιήμ.

Κοιμᾶται ἡ λίμνη ἀτάραχη καὶ 'ς τοῦ γυαλοῦ τὴν ἄκρη
ἀκούεται γλυκὰ γλυκὰ λίγος ἀφρός νὰ παίζει
ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,46.

Ὁ βράχος μένει ἀτάραχος, ὀρθός, ξεσκεπασμένος
ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 1,144. Συνών. ἀτάραχος 2.

ἀτάραχτα ἐπίρρ. ἑνιαχ. ἀτάραγα Ρόδ. —Λεξ. Δημητρ.
Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀτάραχος.

Ἀτάραχα, ὁ ἰδ.

ἀτάραχος ἐπίθ. σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ.
Χαλδ.) ἀτάραχους βόρ. ἰδιώμ. ἀτάραχος Κεφαλλ. Πε-
λοπν. (Λακων. Σουδεν.) Πόντ. (Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ.
Χαλδ.) Ρόδ.—Α' Ἐφταλ. Μαζώχτρ. 26 ΚΚρυστάλλ. Ἔργα
2,73 ΣΣκίτη Τρόπ. 76.—Λεξ. Περίδ. Βλαστ. Δημητρ.
ἀτάραγους Ἦπ. (Ζαγόρ.) ἀτάραος Πελοπν. (Λακων.) ἀ-
τάραους Θεσσ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ταραχτός <τα-
ράζω.

1) Ὁ μὴ διαταραχθεὶς, ὁ μὴ ἀνακατευθεὶς, ἐπὶ ὑγρῶν
καὶ ὑδαρῶν πραγμάτων σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν.
Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀτάραγο ἀβρολέμονο-κρασί-λάδι
κττ. Ἀτάραχα νερά σύνηθ. Ἀτάραχο γάλα Κρήτ. Φαγεῖν
ἀτάραγον Οἶν. Νερὸν ἀτάραγον Τραπ. Ἀτάραχο ἔχω τ' ἀβρό-
της σούπας Χίος. Συνών. ἄδαρτος 2, ἀκοτσικάλι-
στος 1. β) Ὁ μὴ ἀναμεμειγμένος μετ' ἄλλων Πόντ.
(Χαλδ.): Ἐτάραξαν τὰ βουτούρ'τα κ' ἐφέκαν ὀλίγον ἀτάραγον.
Ῥβὰ ἀτάραγα. γ) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ σαλεύσῃ, νὰ ἀνακι-
νηθῇ, ἐπὶ βαρέως ἀσθενοῦντος Θεσσ. (Ζαγόρ.): Κεῖται ἀτά-
ραους. δ) Μεταφ. πλήρης ἀγαθῶν Ἦπ.: Ἀσμ.

Κι ἄφηκα κόρη ἀνύπαντρη, παιδί 'ς τὴ σαρμανίτσα
κι ἄφηκα σπῖτι ἀτάραγο μὲ δοῦλες μὲ δουλεῦτρες.

2) Ἦσυχος, ἥρεμος, γαλήνιος πολλαχ.: Καθότανε 'ς τὸ
σπῖτι τοῦ ἀτάραχος Λακων. Νὰ μείνῃς ἀτάραγος, ὅταν τ' ἀ-
κούσῃς Κεφαλλ. Θάλασσα ἀτάραγη καὶ ἀκυμάτιστη Α' Ἐφταλ.
ἐνθ' ἀν. Τῆς λίμνης τ' ἀτάραγα νερά ΣΣκίτης ἐνθ' ἀν. || Φρ.
Κοιμήθηκε τὸν ἀτάραχο (ἐνν. ὕπνο, ἀπέθανε) Λεξ. Δημητρ.
Ἐκοιμήθη τὸν ἀτάραχον (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κύπρ.
|| Ποιήμ.

Σὰ λιθοσώρι ὁ χρυσαετός ἀτάραγος καὶ ὀλόρθος
ἀνάκραζε τὸ ταίρι τοῦ μέσ' τοῦ γκρεμοῦ τὸ φρύδι
ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἀν. Συνών. ἀτάραχος.

ἀταρος ἐπίθ. Κρήτ.(Χαν.)Πελοπν.(Ἀνδρίτσ. Ἀνδρουῖς.
Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Δημητσάν. Μαζαίικ. Μεσσ. Οἶν.)—Λεξ.
Δημητρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ταρός.

1) Πρώωρος, ἀτελής Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Ἀρκαδ. Βούρ-
βουρ. Μεσσ.): Τὸ παιδί ἐγεννήθη ἀταρο. Ἀρκαδ. Ἀταρο ἀβρό-
(τὸ μὴ τελείως πεπηγμένον κέλυσος ἔχον) Ἀρκαδ. Μεσσ.
Ἀταρο ψωμί (τὸ μὴ ἐπαρκῶς ψηθὲν) Βούρβουρ. 2) Ὁ

ἀκαίρως γενόμενος Κρήτ. (Χαν.): Πολλὰ ἀταρο τῶκαμε.

3) Ἀνήλικος Πελοπν. Μεσσ.): Εἶναι ἀταρο παιδί ἀκόμα.

β) Ἀνίσχυρος Πελοπν. (Ἀνδρουῖς.): Τὸ ἀρνὶ εἶναι ἀτα-
ρο, δὲ μπορεῖ νὰ σταθῇ 'ς τὰ πόδια του. 4) Πλαδαρὸς Πε-
λοπν. (Μαζαίικ.): Ἀταρο κρέας-τυρί. 5) Ὁ ἀσθενοῦς κρέ-
σεως Πελοπν. (Ἀνδρουῖς. Ἀρκαδ. Βούρβουρ. Κορινθ.): Ἀτα-
ρος ἄνθρωπος Κορινθ. Ἀταρο παιδί αὐτόθ. Ἀταρη γενεὰ αὐ-
τόθ. || Φρ. Ἀταρος κάβουρας (ἐπὶ τοῦ καχεκτικοῦ) Ἀνδρουῖς.

6) Ἀναίσθητος Λεξ. Δημητρ.: Ἐμεινε-κοιμᾶται ἀταρος.

ἀταρούλλης ἐπίθ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Οὐδ. ἀτα-
ρούλλι Πελοπν. (Μαζαίικ.)

Ὑποκορ. τοῦ ἐπιθ. ἀταρος διὰ τῆς καταλ. -οῦ λ λ ης.

1) Ὁ ὀλίγον τι ἀσθενοῦς χαρακτηρὸς Πελοπν. (Ἀρκαδ.).

2) Οὐδ. τὸ ὀλίγον τι πλαδαρὸν Πελοπν.(Μαζαίικ.): Εἶναι
ἀταρούλλια τὰ κρέατα τοῦ μικροῦ παιδιοῦ.

ἀτάσταλος ἐπίθ. Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἀτάσθαλος.

Ἀτακτος, ἀκατάστατος: Ἀτάσταλα παιδιά.

ἄταχτα ἐπίρρ. κοιν. καὶ Πόντ. (Σάντ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄταχτος.

1) Οὐχὶ τακτικῶς σύνηθ.: Τὸν βλέπουμε ἄταχτα. 2)
Ἀτάκτως, ἀκόσμως κοιν. καὶ Πόντ. (Σάντ. κ.ά.): Ζῆ-τρῶει
-κάνει τοῖς δουλειῇς τοῦ ἄταχτα κοιν. Κάμνει ἄταχτα (κάμνει
ἀταξίως) Εὐβ. (Κονίστρ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Πβ. ἀπά-
ταχτα.

ἀταχτία ἡ, Πόντ. (Κερασ.) ἀταχτίγια Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄταχτος.

Ἐλλειψις τάξεως. Συνών. ἀταξία 1, ἀταχτισύ-
νη, ἀταχτωσία.

ἀταχτοποιήτα ἐπίρρ. λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀταχτοποιήτος.

Χωρὶς τάξιν, ἀκατάστατα: Ἐχω ἀταχτοποιήτα.

ἀταχτοποιήτος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ταχτοποιητός <τα-
χτοποιῶ.

Ὁ μὴ τακτοποιηθεὶς, ἀκατάστατος: Ἐχω τὸ σπῖτι μου
ἀταχτοποιήτο. Οἱ δουλειῇς μου ἔμειναν ἀταχτοποιήτες. Πρά-
ματα ἀταχτοποιήτα.

ἀταχτος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Σάντ.
Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἄταχτε Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἄτακτος.

1) Ὁ ἀνευ τάξεως, ἀνώματος, ἐπὶ προσώπων καὶ πραγ-
μάτων κοιν. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Σάντ. κ.ά.) Τσακων.:
Αὐτὸς εἶναι ἀταχτος 'ς τοῖς δουλειῇς του -'ς τοῖς ἐπισκέψεις του
-'ς τὸ ντύσιμό του -'ς τὸ φαεῖ του κττ. Ὁ πυρετός - ὁ σφυγμός
τοῦ ἀρρώστου εἶναι ἀταχτος. Γένεια - μαλλιά - μoustάκια ἀταχτα
(μὴ εὐτρεπισμένα). Κατάστιχα ἀταχτα. Ἀταχτος καιρός.
Ἀταχτο δρομολόγιο κοιν. 2) Ὁ ἀτακτῶν, ζωηρός, ἀνή-
συχος κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἀταχτος μαθη-
τής. Ἀταχτο παιδί κοιν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀσύμμάξευ-
τος 3. 3) Ἀκοσμος, ἀπρεπής σύνηθ.: Λόγια ἀταχτα.
Αὐτὰ ποῦ κάνεις εἶναι ἀταχτα.

ἀταχτοσύνη ἡ, ἀμάρτ. ἀταχτοσύνη Πόντ. (Κερασ.)
ἀταχτοσύνη Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐπιθ. ἀτακτοσύνη. Πβ. Γεωργηλ.
Θανατ. Ρόδ. στ. 400 (ἐκδ. Wagner σ. 44).

Ἀταξία 1, ὁ ἰδ.

ἀταχτῶ λόγ. σύνηθ. ἀταχτοῦ Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀτακτῶ.

Κάμνω άταξίας, είμαι άτακτος, φέρομαι άκόσμως, επί παιδων και μαθητων σύνηθ. και Τσακων.: "Οποιος άτα- χτήση θά τιμωρηθῇ. "Ο μαθητής αυτός διαρκώς άταχτεῖ σύνηθ.

άταχτωσία ή, Πόντ. (Κερασ. Οίν.)

Έκ του επίθ. **άταχτος** και της καταλ. -ωσία κατά τὸ άνακατωσία, άρματωσία, καμνωσία κττ. Ίδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,228.

Άταξία 1, δ ιδ.

άτεινέθε άντων. κτητική Πόντ. (Κερασ.) **άτεινέθες** Πόντ. (Κερασ.) **άτεινεθές** Πόντ. (Χαλδ.) **άτεινεχθές** Πόντ. (Χαλδ.) **άτεινέθ** Πόντ. ("Οφ. Χαλδ.) **άτεινεθί** Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) **άτεινεθίς** Πόντ. (Χαλδ.) **άτεινεχθίς** Πόντ. (Χαλδ.) **άτεινέθ** Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Έκ του **άτειν**οι πληθ. του **άτός**, δι' δ ιδ. **αὐτός**, και της άρχ. τριτοπροσώπου άντων. **έθεν**.

Συνεκφέρεται πάντοτε ως γενική κτητική μετά του άρθρου τὸ προτασσομένου και ύφισταμένου εκθλιπιν του ο και τίθεται επί γ' προσώπου οὐδετέρου γένους ή και πράγματος, όταν ο κτήτωρ είναι εις ένθ' άν.: Τ' άτεινέθ τα μήλα (αὐτουνοῦ τα μήλα ένν. παιδιοῦ ή κοριτσιοῦ) "Οφ. Τ' άτεινεθί τὸ χαρτίν (αὐτουνοῦ τὸ βιβλίον) Χαλδ.

άτεινέτερον άντων. κτητική Πόντ. (Κερασ. Οίν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Έκ της γενικής κτητικής τ' **άτεινοῦ**, δι' δ ιδ. **αὐτός**, και της καταλ. -έτερον, δ εκ του τ' **έμέτερον** (τὸ ήμέτερον).

Συνεκφέρεται πάντοτε ως γενική κτητική μετά του άρθρου τὸ προτασσομένου και πάσχοντος εκθλιπιν του ο και τίθεται επί του γ' προσώπου πρὸς δήλωσιν πολλων κτητόρων ένθ' άν.: Τ' άτεινέτερον ο κύρις (ὁ πατήρ) Τραπ. Χαλδ. Τ' άτεινέτερον ή νύφε. Τ' άτεινέτερα τα μήλα αὐτόθ.

άτέκνιστος επίθ. άμάρτ. **άτέκνητος** Μακεδ. (Νάουο.)

Έκ του στερητ. **ά-** και του επίθ. ***τεκνιστός** < **τεκνίζω**. Τὸ **άτέκνητους** κατά τὰ εκ των περισπωμένων ρ. παραγόμενα.

Άτεκνος, άπαις: **Εἶνι άτέκνητ' κ' έχ' λαχτάρα νά κάθ' πιδιά**. Συνών. **άβιος** 2, **άβλαστώρωτος** 2, **άβλάκνος** 1, **στητος** 2, **άκληρος** 3, **άπαιδος**, **άπαιδωτος**, **άτεκνος** 1, **άτεκνωμένος**.

άτεκνος επίθ. κοιν. και Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Οίν. Τραπ. Χαλδ.) **άτικνους** βόρ. ιδιώμ.

Τὸ άρχ. επίθ. **άτεκνος**.

1) 'Ο μὴ αποκτήσας, ὁ μὴ έχων τέκνα κοιν. και Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Οίν. Τραπ. Χαλδ.): **Γυναῖκα άτεκνη**. **Αντρόγυνο άτεκνο**. **Πλούσιοι κί άτεκνοι**. **Πέθανε άτεκνος κοιν.** || Γνωμ. **Στ' άτέκνου την αὐλή νερό ά βορῆς μὴ βῆς** Κρήτ. Συνών. ιδ. έν λ. **άτέκνιστος**. 2) Τὸ μὴ γεννησαν εισέτι, επί προβάτου δύο ή τριων έτων Νάξ. (Φιλότ.) κ.ά. 3) Οὐδ. οὐς. α) Χόρτον τι τὸ ὁποῖον επιφέρει άτεκνίαν εις τὰς έσθιούσας αὐτὸ ή πινούσας άφένημά του γυναικας Πελοπον. (Μάν. Τριφυλ.) **Στερελλ. (Λοκρ.) κ.ά.: Πίνω τ' άτεκνο Τριφυλ.** Συνών. **άτεκνόχορτο**. β) Φάρμακον στερωτικὸν παρασκευαζόμενον εκ βουτύρου κακάου, τρυγικοῦ ὀξέος, βορικοῦ ὀξέος και κινίνης, τὸ ὁποῖον έμβαλλόμενον ὑπὸ μορφήν σφαιριδίου εις τὸν κόλπον της γυναικὸς πρὸ της συνουσίας προλαμβάνει την σύλληψιν **Άθην.: Κουμπιά άτεκνα**. γ) 'Οστοῦν τι εύρισκόμενον κατά τὰς λαϊκάς δοξασίας έντὸς της κοιλίας των προβάτων και έχων την ιδιότητα νά καταστρέφῃ τὸ έμβρυον πρὶν τοῦτο άναπτυχθῇ **Στερελλ. (Αἰτωλ.): 'Η προβατίνα έχ' ες την α'λιά τ'ς άτικνου**.

άτεκνόχορτο τό, σύνηθ.

Έκ του επίθ. **άτεκνος** και του οὐς. **χόρτο**.

Τὰ ποώδη φυτά 1) Δίαιρον τὸ λεπτόφυλλον (*biarum tenuifolium*) του γένους του βιάρου (*biarum*) της τάξεως των άρωδων (*araceae*). Συνών. **άτεκνος** 3α. 2) Δίαιρον τὸ Σπρυνέρειον (*biarum Sprunerii*). 3) Δίαιρον τὸ Φραάσειον (*Fraasianum*), παλαιά εξαμβλωτικά φάρμακα. Ίδ. ΜΣτεφανίδ. έν Λαογρ. 9 (1926) 446. [*]

άτεκνωμένος επίθ. άμάρτ. **άτικνουμένους** Σχίαθ. Μετοχ. του άμαρτ. ρ. **άτεκνώνω**.

Άτεκνος: **Χήρα κί άτικνουμέν'**. Συνών. ιδ. έν λ. **άτέκνιστος**.

άτελα επίρρ. άμάρτ. **ανάτελα** "Ηπ. — **Λεξ. Δημητρ.** **ανάτολα** "Ηπ. Κωνπλ.

Έκ του άμαρτ. επίθ. **άτελος**.

Οὐχί κατά τὸν ὀρθὸν τρόπον, **ανάποδα ένθ' άν.:** **Φέρθηκες άνάτελα**. **Ανάτελα έχτισε τὸ σπίτι του** **Λεξ. Δημητρ.**

άτέλεια ή, λόγ. σύνηθ.

Τὸ άρχ. οὐς. **άτέλεια**.

Η έλλειψις τελειότητος, **ελάττωμα**, **μειονέκτημα**: **Τὸ έργο αὐτὸ έχει πολλές -μεγάλες άτέλειες**.

άτελείωτα επίρρ. σύνηθ. **άτέλειωτα** σύνηθ.

Έκ του επίθ. **άτελείωτος**.

Άνευ τέλους, **άδιακόπως**, **διαρκώς** σύνηθ.: **Μιλει-παίζει -παραπονιείται-φωνάζει άτελείωτα**. **Βρέχει-χιονίζει άτελείωτα** σύνηθ. **Άτελείωτα τα ἴδια μου λές Πελοπον. (Άρκαδ.) Άτελείωτα τα ἴδια έχουμε αὐτόθ. Κ' έλεγε άτέλειωτα και γελοῦσε και χαχάνιζε με τὸ τίποτα ΓΞενόπ. Κατήφ. 97.**

άτελείωτος επίθ. κοιν. και Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) **άτελείουτε** Τσακων. **άτέλειωτος κοιν.** και Πόντ. (Κερασ.) **άτέλειοντους** βόρ. ιδιώμ. **άτέλειοντε** Τσακων. **άτέλωτος** Πόντ. (Χαλδ.) **άτέλετος** Πόντ. (Χαλδ.)

Τὸ άρχ. επίθ. **άτελείωτος**. Τὸ **άτέλειωτος** και παρὰ Πορτ.

1) 'Ο μὴ τελειωθείς, ὁ μὴ περατωθείς, **άτελής κοιν.** και Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: **Η δουλειά έμεινε άτελείωτη. Τὸ σπίτι είναι άτελείωτο. Άτέλειωτο εργόχειρο-κλάψιμο-παραμύθι κττ. κοιν.** **Εφέκεν την δουλειάν άτ' άτελείωτον** Χαλδ. || Φρ. **Τὸν άτελείωτο έχει** (επί εργασίας βραδέως περατουμένης) **Σῦρ. Συνών. άξετελείωτος, άξετέλευτος 1, άτέλευτος 1.** 2) 'Ο μὴ έχων πέρας, **άτελεύτητος**, **άπειρος κοιν.** και Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: **Ο κόσμος είναι άτέλειωτος. Βῆχας άτέλειωτος. Στρατὸς άτέλειωτος. Βροχή άτέλειωτη. Νύχτα άτέλειωτη. Σκοτάδι άτέλειωτο. Τὸ νερό της βρύσης είναι άτέλειωτο. Βάσανα-γέλια-λόγια-πλούτη άτέλειωτα κοιν.** **Η καλωσύνα τ' άτελείωτον έν' Χαλδ. || Ποίημ.**

Λές κ' έτοι άτέλειωτο ὄνειρο τηνε κρατεῖ δεμένη

ΚΚρυστάλλ. Έργα 1, 193. Συνών. άσκόλαστος 2, άσταύρωτος 6, άτέλευτος 2, άτελος (II).

άτέλευτος επίθ. πολλαχ. **άτέλιφτους** **Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά.**

Τὸ άρχ. επίθ. **άτέλευτος**.

1) 'Ο μὴ τελειωθείς, **άτελής πολλαχ.:** **Δουλειά άτέλευτη. Σκάψιμο άτέλευτο.** Συνών. **άτελείωτος 1.** 2) **Άπειρος, άμέτρητος** **Στερελλ. (Αἰτωλ.): Άτέλιφτα ήταν τα σταφύλια φέτου.** Συνών. **άτελείωτος 2.** 3) 'Ο μὴ τελευτών, **άνεξάντλητος** **Στερελλ. (Αἰτωλ.): Εἶν' άτέλιφτους αὐτὸς οὐ γέροντας μὲ τ'ς ιδιουτροπίς τ'.**

άτελος επίθ. (I) σύνηθ.

Έκ του άρχ. επίθ. **άτελής**.

